

Domovská stránka>Súdne konania>Občianskoprávne veci>Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Súd ktorej krajiny má zodpovednosť?

Maďarsko

1 Mám sa obrátiť na všeobecný súd alebo na špecializovaný súd (napríklad pracovný súd)?

Podľa zákona o organizácii a správe súdov pôsobí v Maďarsku len jeden druh osobitných súdov: správne a pracovné súdy zaoberajúce sa pracovnoprávnymi a správnymi vecami. Všetky ostatné veci sa prejednávajú na bežných súdoch.

Pokiaľ v zákone nie je stanovené inak, o správnych sporoch sa rozhoduje v správnom súdnom konaní. Správny spor sa týka zákonnosti konania správneho orgánu alebo jeho nečinnosti, ktorých zámerom alebo účinkom je zmeniť právny stav subjektu, na ktorý sa vzťahuje alebo uplatňuje správne právo. Spory súvisiace so vzťahmi týkajúcimi sa verejných služieb a správnymi zmluvami takisto patria medzi správne spory.

O správnej veci rozhoduje na prvom stupni správny alebo pracovný súd alebo v prípadoch stanovených zákonom krajský súd (*törvényszék*) alebo Maďarská kúria (*Kúria*).

Právomoc správnych a pracovných súdov sa vzťahuje na správne súdne žaloby a iné správne súdne konania, pre ktoré nie sú podľa zákona príslušné krajské súdy alebo Maďarská kúria.

Pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak, krajské súdy majú právomoc vo veciach týkajúcich sa správnych činností nezávislých regulačných orgánov, samosprávnych orgánov štátnej správy a vládnych úradov podľa zákona o ústredných orgánoch štátnej správy, orgánu správy železníc, leteckého úradu a Maďarskej národnej banky, s výnimkou vecí súvisiacich so vzťahmi týkajúcimi sa verejných služieb.

Krajské súdy rozhodujú v konaniach na ustanovenie správnych orgánov, v súdnych konaniach týkajúcich sa výkonu zhromažďovacieho práva, v konaniach týkajúcich sa prístupu k utajovaným údajom a v právnych sporoch týkajúcich sa štatutárnych profesijných orgánov.

Maďarská kúria má právomoc pre konania na posúdenie rozporov medzi vyhláškami miestnych samospráv a inými právnymi predpismi, konania týkajúce sa neplnenia povinností miestnych samospráv prijímať zákony a konania na stanovenie procesných prostriedkov na riešenie ústavnej sťažnosti.

Pracovnoprávne žaloby zahŕňajú žaloby vyplývajúce z právnych vzťahov stanovených podľa Zákonníka práce, zamestnania vo verejnom sektore, služobného pomeru, ak nie je v zákone stanovené inak, účasti na programoch zamestnávania vo verejnom sektore, pracovných zmlúv uzavretých podľa zákona o športe, učňovských zmlúv uzavretých v rámci odbornej prípravy, zmlúv o odbornej sťaži pre študentov podľa zákona o národnom vysokoškolskom vzdelávaní, pracovných vzťahov vytvorených so sociálnymi družstvami alebo zamestnaneckými družstvami členmi týchto družstiev a žaloby na uplatnenie iných nárokov podľa pracovného práva, ako sa stanovuje v Zákonníku práce. Pracovnoprávna žaloba zostáva takouto žalobou aj po zmene osoby ktoréhokoľvek účastníka konania v dôsledku prevodu, prevzatia dlhu, nástupníctva zamestnávateľa alebo zmeny osoby zamestnávateľa. Ak má zamestnanec peňažný nárok voči platobne neschopnému zamestnávateľovi, ktorý sa zakladá na nároku podľa pracovného práva a týka sa majetku tvoriaceho časť konkurznej podstaty, a ktorý napadne správca, zamestnanec môže podať pracovnoprávnu žalobu proti zamestnávateľovi po začatí insolvenčného konania.

2 V prípade, ak sú príslušnými súdmi všeobecné súdy (t. j. súdy, ktoré majú právomoc v takýchto prípadoch), ako môžem zistiť, na ktorý by som sa mal obrátiť?**2.1 Existuje rozdiel medzi všeobecnými občianskoprávnymi súdmi vyššieho a nižšieho stupňa (napríklad okresné súdy ako súdy nižšieho stupňa a krajské súdy ako súdy vyššieho stupňa), a ak áno, ktorý z nich je príslušný v mojom prípade?**

Podľa zákona o organizácii a správe súdov rozsudky na prvom stupni vydávajú okresné súdy (*járásbíróság*) a krajské súdy. Krajské súdy rozhodujú na prvom stupni vo veciach, v ktorých podľa zákona nemajú určenú príslušnosť okresné súdy. Okresné súdy majú právomoc v týchto veciach:

- žaloby týkajúce sa vlastníckych práv, keď hodnota majetku nepresahuje 30 miliónov HUF alebo nie je možné určiť hodnotu pohľadávky na základe vlastníckeho práva, s výnimkou
 - žalôb týkajúcich sa autorského práva, práv súvisiacich s autorským právom a práv priemyselného vlastníctva;
 - žalôb o náhradu škody v súvislosti s výkonom úradnej moci, a rozhodnutí o uvedení do predošlého stavu;
 - žalôb podaných z dôvodov verejného záujmu;
 - žalôb týkajúcich sa vytvorenia a zákonnej prevádzky právnickej osoby;
 - sporov medzi právnickými osobami a ich súčasnými alebo bývalými členmi a sporov medzi súčasnými alebo bývalými členmi, ktoré vyplývajú zo vzťahov súvisiacich s ich členstvom;
- žaloby týkajúce sa osobného stavu;
- vymáhacie žaloby.

Krajské súdy nerozhodujú len na prvom stupni, ale vydávajú rozsudky aj na druhom stupni, najmä v súvislosti s odvolaniami proti rozhodnutiam vydaným okresnými súdmi a správnymi a pracovnými súdmi.

Krajské odvolacie súdy (*ítélőtábla*) rozhodujú o návrhoch na právny prostriedok nápravy proti rozhodnutiam krajských súdov a konajú v ostatných veciach patriacich do ich právomoci.

Najvyšší súd Maďarska je Maďarská kúria. Kúria rozhoduje vo veciach stanovených v právnych predpisoch o návrhoch na právny prostriedok nápravy proti rozhodnutiam krajských súdov a krajských odvolacích súdov, návrhoch na súdne preskúmanie, rozporoch medzi vyhláškami miestnych samospráv a inými právnymi predpismi a v prípade potreby zrušuje tieto vyhlášky, stanovuje akékoľvek neplnenie zákonných povinností miestnych samospráv prijímať zákony a koná v ďalších veciach, ktoré patria do jej právomoci.

2.2 Miestna príslušnosť (je pre môj prípad príslušný súd v meste A alebo v meste B?)**2.2.1 Základné pravidlo miestnej príslušnosti súdov**

Príslušný súd podľa miesta bydliska odporcu má právomoc vo všetkých veciach, v ktorých žiadny iný súd nemá výlučnú právomoc.

Ak odporca nemá bydlisko v Maďarsku, príslušnosť sa riadi miestom pobytu odporcu v Maďarsku. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe alebo sa nachádza v zahraničí, použije sa jeho posledné miesto bydliska v Maďarsku. Ak ho nemožno určiť alebo ak odporca žiadne nemá, príslušnosť sa určí na základe miesta bydliska navrhovateľa v Maďarsku, alebo ak sa to nepodari, miesta jeho pobytu v Maďarsku. Ak navrhovateľ nie je fyzickou osobou, príslušnosť sa určí podľa jeho sídla v Maďarsku.

Ak sa miesto práce odporcu nezhoduje s miestom jeho bydliska, na žiadosť odporcu predloženú najneskôr ako súčasť písomnej žalobnej odpovede súd postúpi vec na pojednávanie a rozhodnutie príslušnému súdu v mieste práce odporcu.

V prípade podania žaloby proti osobe, ktorá nie je fyzickou osobou, všeobecná príslušnosť nezávisí len od sídla tejto osoby, ale aj od miesta výkonu činnosti orgánu alebo organizačnej jednotky, ktoré sú oprávnené zastupovať ju a konať v právnom spore. V prípade pochybností sa za sídlo právnickej osoby musí považovať miesto jej podnikania. Ak sa sídlo osoby, ktorá nie je fyzickou osobou, nachádza v Budapešti, ale činnosť vykonáva aj na území Peštianskej župy, vecou sa bude zaoberať súd s príslušnosťou v Peštianskej župe.

Ak osoba, ktorá nie je fyzickou osobou, nemá sídlo v Maďarsku, príslušnosť v súvislosti so žalobami podanými maďarským navrhovateľom, ktorý nie je fyzickou osobou, sa stanoví podľa sídla navrhovateľa alebo miesta výkonu činnosti. Ak je navrhovateľ maďarská fyzická osoba, príslušnosť sa určí buď podľa miesta bydliska navrhovateľa, alebo ak sa to nepodarí, podľa jeho miesta pobytu.

2.2.2 Výnimky zo základného pravidla

2.2.2.1 V ktorých prípadoch si môžem vybrať medzi súdom v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla) a iným súdom?

Ak sa nestanoví výlučná právomoc iného súdu, navrhovateľ sa môže rozhodnúť podať žalobu na iný súd namiesto súdu so všeobecnou príslušnosťou vzhľadom na odporcu. Konkrétnejšie, žalobu na uloženie vyživovacej povinnosti predpísanú zákonom možno podať na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa; žalobu týkajúcu sa vlastníctva alebo držby nehnuteľného majetku, alebo vecného práva k nehnuteľnosti, možno podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde sa nehnuteľný majetok nachádza; žalobu na vymáhanie zmluvného nároku možno podať na súde s príslušnosťou v mieste, kde bola transakcia uzavretá alebo kde sa má služba poskytovať; žalobu na vymáhanie zmluvného nároku spotrebiteľa voči podniku možno podať na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa v Maďarsku, alebo ak sa to nepodarí, v mieste jeho pobytu v Maďarsku; a žalobu v súvislosti s mimozmluvnou zodpovednosťou možno podať na súde s príslušnosťou v zemepisnej oblasti, v ktorej bola škoda spôsobená alebo v ktorej nastala. Ak nie je určený súd s výlučnou právomocou vo veci sporu týkajúceho sa majetku, príslušným súdom je aj súd, v ktorého oblasti právomoci žije odporca počas predvídateľne dlhého obdobia (napr. ako zamestnanec alebo študent). Príslušnosť nemožno stanoviť na týchto základoch v prípade, že odporca nie je spôsobilý konať v súdnom procese.

Žalobu týkajúcu sa majetku proti zahraničnej osobe, ktorá nie je fyzickou osobou, možno podať aj na súd s príslušnosťou v oblasti bydliska osoby, ktorá je poverená správou vecí zahraničnej osoby, ktorá nie je fyzickou osobou. Príslušný súd pre sídlo maďarskej pobočky alebo obchodného zastúpenia zahraničnej osoby, ktorá nie je fyzickou osobou, má právomoc aj v týchto majetkových sporoch.

Spoločnú žalobu proti sekundárnemu dlžníkovi a hlavnému dlžníkovi možno podať aj na súd s právomocou prejednávať žalobu proti hlavnému dlžníkovi na akomkoľvek základe.

Príslušnosť pre žalobu na ustanovenie porúčnictva má takisto súd, v ktorého oblasti právomoci má odporca ubytovanie v rezidenčnom sociálnom zariadení alebo sa mu poskytuje ústavná starostlivosť počas dlhého obdobia, alebo kde zvyčajne býva.

V manželských veciach je takisto príslušný súd posledného spoločného obvyklého bydliska manželských partnerov.

Žaloby na určenie rodičovstva, zverenie do osobnej starostlivosti, zverenie dieťaťa tretej strane, ukončenie poskytovania osobnej starostlivosti, ukončenie osvojenia alebo vyživovacej povinnosti voči maloletému dieťaťu možno takisto podať súdu s príslušnosťou v mieste bydliska alebo pobytu dotknutého maloletého dieťaťa.

2.2.2.2 V ktorých prípadoch si musím vybrať iný súd ako je súd v mieste bydliska odporcu (súd určený uplatnením základného pravidla)?

Keď sa v právnych predpisoch stanovuje, že konkrétny súd má výlučnú právomoc v danej veci. Toto ustanovenie sa uplatňuje napríklad v prípadoch uvedených ďalej.

Pokiaľ nie je stanovené inak v zákone, záväznom právnom akte Európskej únie alebo medzinárodnom dohovore, výlučnú právomoc pre žaloby podané podnikom proti spotrebiteľovi na vymáhanie nároku vyplývajúceho zo zmluvného vzťahu má súd v mieste bydliska odporcu v Maďarsku. Ak odporca nemá bydlisko v Maďarsku, výlučná právomoc sa riadi miestom pobytu odporcu v Maďarsku. Ak miesto pobytu odporcu nie je známe alebo sa nachádza v zahraničí, referenčným kritériom bude jeho posledné miesto bydliska v Maďarsku. Ak to nie je možné určiť, právomoc sa musí stanoviť podľa všeobecných pravidiel.

Ak by si zranená osoba, podľa právneho ustanovenia týkajúceho sa zmlúv o poistení zodpovednosti za škodu, uplatňovala aj nárok na náhradu škody alebo uvedenie do predošlého stavu u inej tretej strany ako osoby, ktorá spôsobila škodu, žaloba podaná proti tejto tretej strane patrí do výlučnej právomoci súdu v mieste pobytu navrhovateľa v Maďarsku, pokiaľ sa v zákone, záväznom právnom akte Európskej únie alebo medzinárodnom dohovore nestanovuje inak. Ak navrhovateľ nemá bydlisko v Maďarsku, výlučnú právomoc bude vykonávať súd v mieste pobytu navrhovateľa v Maďarsku. Ak navrhovateľ nie je fyzickou osobou, súd s výlučnou právomocou sa určí podľa jeho sídla v Maďarsku. Ak navrhovateľ nemá bydlisko, miesto pobytu ani sídlo v Maďarsku, príslušnosť sa musí stanoviť podľa všeobecných pravidiel.

Návrh na zastavenie alebo obmedzenie výkonu nároku patrí do výlučnej právomoci okresného súdu, ktorý nariadil výkon. Ak výkon nenariadil okresný súd, právomoc bude mať okresný súd príslušný v mieste bydliska dlžníka.

Žaloba na vydanie obstaveného majetku (na uvoľnenie neoprávnene zaisteného majetku) patrí do výlučnej právomoci okresného súdu príslušného v oblasti, v ktorej bol majetok zabavený.

Návrh na umožnenie zúčastniť sa na konaní o vyhlásenie vykonateľnosti patrí do výlučnej právomoci súdu, ktorý zamietol žiadosť záložného veriteľa v súdnom konaní o vyhlásenie vykonateľnosti.

Návrh na zmenu rozhodnutia administratívneho pracovníka miestnej samosprávy o veci týkajúcej sa držby patrí do výlučnej právomoci súdu v mieste sídla administratívneho pracovníka miestnej samosprávy prijímajúceho rozhodnutie týkajúce sa držby.

2.2.2.3 Môžu sa strany dohodnúť na príslušnosti súdu, ktorý by inak nebol príslušný?

Vo veciach týkajúcich sa majetku môžu účastníci konania prisúdiť konkrétnemu súdu príslušnosť, pokiaľ ide o urovanie ich súčasného sporu alebo akéhokoľvek budúceho sporu, ktorý môže vyplývať z konkrétného právneho vzťahu, pokiaľ v zákone nie je stanovené inak. Dohodu o voľbe súdu možno uzavrieť písomne, ústne s písomným potvrdením, vo forme, ktorá je v súlade s obchodnými postupmi dohodnutými medzi účastníkmi konania, alebo v prípade medzinárodného obchodu vo forme, ktorá je v súlade s obvyčajovými obchodnými postupmi, ktoré sú známe alebo by mali byť známe účastníkom konania a ktoré sú všeobecne známe a strany uzatvárajúce takúto dohodu v danej oblasti ich pravidelne používajú.

V prípadoch, keď sa v právnych predpisoch stanovuje výlučná právomoc konkrétneho súdu, právomoc nemožno prisúdiť inému súdu. Zvolený súd má výlučnú právomoc, pokiaľ sa v zákone nestanovuje inak alebo sa účastníci konania nedohodnú inak. Dohoda o voľbe súdu platí aj pre právnych nástupcov. Voľbou právomoci sa nesmie spotrebiteľom brániť vo vymáhaní zmluvných pohľadávok voči podniku na súde v mieste bydliska spotrebiteľa v Maďarsku, alebo ak sa to nepodarí, v mieste pobytu spotrebiteľa v Maďarsku.

Vo veciach týkajúcich sa majetku účastníci konania nemôžu pre svoje právne spory alebo akýkoľvek budúci spor vyplývajúci z konkrétného právneho vzťahu prisúdiť príslušnosť krajskému súdu v Budapešti-hlavnom meste ani krajskému súdu v Budapešti-okolí vo veciach, ktoré patria do právomoci krajských súdov, ani peštianskemu ústrednému okresnému súdu vo veciach, ktoré patria do právomoci okresných súdov.

3 V prípade, ak sú príslušnými súdmi špecializované súdy, ako môžem zistiť, na ktorý súd sa musím obrátiť?

Správne a pracovné sudy sú jediné osobitné sudy v Maďarsku.

Pracovnoprávne žaloby sa v zásade riadia všeobecnými pravidlami príslušnosti opísanými v bode 2.2.1. Zamestnanec, ktorý podáva žalobu, má na výber medzi súdom so všeobecnou príslušnosťou podľa odporcu a správnym a pracovným súdom s príslušnosťou v mieste bydliska zamestnanca, alebo ak sa to nepodari, v mieste pobytu v Maďarsku, alebo správnym a pracovným súdom s príslušnosťou v oblasti, v ktorej zamestnanec pracoval alebo pracuje dlhé obdobie. Ak spoluúčastník konania alebo nárok patria do právomoci súdu s príslušnosťou pre pracovnoprávne žaloby, pričom iný spoluúčastník konania alebo nárok patria do právomoci okresného alebo krajského súdu, žaloba bude patriť do právomoci pracovného súdu, pokiaľ je podľa právnych predpisov možné zlúčenie účastníkov konania alebo nárokov.

Správne žaloby sa musia podať na súde, v ktorého oblasti právomoci sa vykonávala správna činnosť, ktorá je predmetom sporu, pokiaľ nie je zákonom stanovená výlučná právomoc iného súdu. Ak sa správny akt, ktorý je predmetom sporu, vykonával v postupoch viac než raz, vec patrí do miestnej príslušnosti súdu v mieste, kde sa správny akt vykonal po prvý raz.

Vo veciach práv, povinností a právnych vzťahov týkajúcich sa nehnuteľného majetku je miestom výkonu správnej činnosti miesto, v ktorom sa nachádza nehnuteľný majetok. V prípade oznámenia alebo povolenia činnosti je to miesto, kde sa činnosť vykonáva alebo sa plánuje vykonávať. S výnimkou uvedených dvoch prípadov je miestom výkonu správnej činnosti krajského orgánu štátnej správy s vnútroštátnou právomocou miesto bydliska navrhovateľa alebo jeho miesto pobytu, alebo v prípade právnických osôb a subjektov bez právnej subjektivity sídlo subjektu, alebo v inom prípade sídlo správneho orgánu. Peštianska župa je miestom výkonu správnych činností vykonávaných v sídle orgánu štátnej správy, ktorý má sídlo v Budapešti, ale ktorého príslušnosť sa vzťahuje najmä na Peštiansku župu alebo jej časť. Vo veciach nečinnosti je miestom výkonu správnej činnosti sídlo správneho orgánu, s výnimkou prvých troch prípadov uvedených vyššie.

Niektoré správne a pracovné sudy majú miestnu príslušnosť pre určitý kraj. Ide o správny a pracovný súd v Budapešti-hlavnom meste, správny a pracovný súd v Budapešti-okolí, správny a pracovný súd v Debrecíne, správny a pracovný súd v Győri, správny a pracovný súd v Miškolci, správny a pracovný súd v Pécsi, správny a pracovný súd v Segedíne, správny a pracovný súd vo Veszpréme.

Právomoc pre žaloby týkajúce sa sociálneho zabezpečenia, dávok vyplývajúcich zo sociálnej ochrany alebo ochrany dieťaťa a dávok alebo podpory poskytovaných štátnymi službami zamestnanosti má správny a pracovný súd s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa, alebo ak je navrhovateľ právnickou osobou alebo subjektom bez právnej subjektivity, v mieste sídla navrhovateľa, alebo v inom prípade v mieste sídla správneho orgánu.

Žaloby týkajúce sa správnych zmlúv sa musia podať na krajskom súde, v ktorého oblasti právomoci bola zmluva uzatvorená. Súd s právomocou na akomkoľvek základe podľa hlavného dlžníka bude príslušný pre žaloby proti sekundárnemu dlžníkovi.

Ak sa správna činnosť vykonávala v zahraničí, žaloba patrí do výlučnej právomoci správneho a pracovného súdu v Budapešti-hlavnom meste.

Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak, strany správnej zmluvy môžu prijať jednotlivito dohodnutú doložku o voľbe súdu, v ktorej prisúdia príslušnosť pre akýkoľvek budúci právny spor, ktorý medzi nimi vznikne v súvislosti so správnou zmluvou, správne a pracovnému súdu s miestnou príslušnosťou pre daný kraj. Pokiaľ nie je v zákone stanovené inak alebo sa strany nedohodnú inak, zvolený súd bude mať výlučnú právomoc pre všetky žaloby týkajúce sa správnej zmluvy. Dohoda o voľbe súdu bude platiť aj pre právnych nástupcov.

V prípadoch, keď sa v právnych predpisoch stanovuje výlučná právomoc konkrétneho súdu, právomoc nemožno prisúdiť inému súdu.

Strany nemôžu prisúdiť právomoc pre ich budúce spory vyplývajúce zo správnej zmluvy správne a pracovnému súdu v Budapešti-hlavnom meste.

Žaloby týkajúce sa vzťahov týkajúcich sa verejných služieb sa musia podať na súde s miestnou príslušnosťou v mieste, kde sa práca vykonávala. Ak je navrhovateľ fyzická osoba, žalobu možno podať aj na súde s príslušnosťou v mieste bydliska navrhovateľa.

Krajský súd pre Budapešť-hlavné mesto má výlučnú právomoc pre odvolania proti rozhodnutiam správnych a pracovných súdov a pre žaloby patriace do príslušnosti krajských súdov.

Posledná aktualizácia: 15/01/2024

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.